

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2020. május 8.

NÉMET NYELV

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

ÁLTALÁNOS ÚTMUTATÓ

1. A dolgozatok javításakor a Javítási-értékelési útmutatótól eltérni nem lehet.
2. Minden jó megoldás egy pontot ér, a rossz megoldás 0 pont.
3. Fél pont és többletpont nem adható.
4. Minden egyértelmű jelölést el kell fogadni (például aláhúzás helyett karikázást).
5. Ha a tanuló javítja a megoldását és a javítás egyértelmű, akkor elfogadható a jó megoldás.
6. A feladatok értékelésére a szürke mező szolgál. Ebben jelölje a helytelen megoldást mindig nullával, a helyeset pedig egyessel!

Példa:

11.	0	← helytelen
12.	1	← helyes

7. Az írásbeli vizsgán összesen 120 pont szerezhető. Az egyes vizsgarészek arányát a vizsgaleírás szabályozza, ennek alapján meghatározott az egyes vizsgarészekben a vizsgapontok száma.

Vizsgarész	Vizsgapont
Olvasott szöveg értéke	30
Nyelvhelyesség	30
Hallott szöveg értéke	30
Íráskészség	30
Összesen:	120

Az egyes vizsgarészekben a kérdések száma nem egyezik meg a vizsgapontok számával, ezért átszámításra van szükség. A vizsgapontok kiszámításához használja a Javítási-értékelési útmutatóban található átszámítási táblázatokat! Az *Íráskészség* vizsgarészben nincs szükség átszámítási táblázatra, de az első feladat pontszámát felezni kell. (Ez a felezett feladatpont.)

Figyelem! Az *Íráskészség* feladatok értékelésénél

az 1. feladatban:

Amennyiben a létrehozott szöveg terjedelme **meghaladja a 225 szót**, a *Tartalom* szempontra adható pontszámából **1 pontot le kell vonni**.

A *Tartalom* szempont alapján adott pontszám **0 pont**, ha a szöveg **60 szónál rövidebb**.

a 2. feladatban:

Amennyiben a létrehozott szöveg terjedelme **meghaladja a 375 szót**, a *Tartalom* szempontnál az adható pontszámából **1 pontot le kell vonni**.

A *Tartalom* szempont alapján adott pontszám **0 pont**, ha a szöveg **100 szónál rövidebb**.

A füzetek végén található összesítő táblázatba be kell írnia a tanuló összes megszerzett pontszámát, valamint az átszámítási táblázat segítségével meghatározott vizsgapontokat is (átszámított vizsgapont).

OLVASOTT SZÖVEG ÉRTÉSE

1.

0.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
C	F	D	A	B	G	I	H

Kimarad: E

2.

Megoldásként van, ahol több lehetőséget is megadunk. Ezekon kívül elfogadhatók azok a változatok is, amelyek tartalmilag megegyeznek ezekkel. A megoldásokban előforduló nyelvi vagy helyesírási hibákat figyelmen kívül kell hagyni, amennyiben a válasz érthető. A javító tanár a válaszokban előforduló nyelvi hibákat jelölheti, de ez nem kötelező.

0. *Er finanziert damit sein Studium.*

8. Autofahrer/Personen über 21

9. Er bekommt einen höheren Stundenlohn. / der höhere Stundenlohn / Er darf (echte) Stars fahren/chauffieren.

(A 10. és a 11. itemekre adott, – helyismeretre és műszaki ismeretre vonatkozó – válaszok sorrendben felcserélhetők.)

10. (Man muss) sich (im Ort) auskennen / eine Ortskundeprüfung ablegen

11. (Kenntnisse) über das Fahrzeug / technische Kenntnisse (über das Fahrzeug) / ein paar (Eck)daten über Motor/Verbrauch/Modell

12. (vom Ende) von den (nächtlichen /abendlichen) Veranstaltungen

13. der Anzug

14. Er kann (sich) die Aufträge/Arbeiten flexibel aussuchen. / Er kann (selbst) bestimmen, wann er weniger/mehr arbeitet.

15. (Chauffeur) passt nicht (so ganz) zu seinem Studium / ist für berufliche Kontakte nicht (so) förderlich

3.

0.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.
C	D	H	E	I	F	A	B

Kimarad: G

4.

A cél az eredeti szöveg rekonstruálása, mégsem a mondatoknak a szövegben elfoglalt helyét, hanem a mondatok közötti kapcsolatok megtalálását pontozzuk. Jó megoldásként tehát csak az fogadható el, ha a vizsgázó a mondatot az előtte álló vagy az őt követő mondathoz helyesen rendelte hozzá, függetlenül attól, hogy melyik helyre írta be a betűt. Ha a vizsgázó az utolsó betűt a helyére írja, akkor azért mindenképpen jár pont. Ennek megfelelően a következő kapcsolódásokért lehet pontot adni:

Teljesen helyes megoldás:

A-F	1 pont
F-G	1 pont
G-B	1 pont
B-E	1 pont
E-D	1 pont
D a legvégén	1 pont

0.	23.	24.	25.	26.	27.	28.
C	A	F	G	B	E	D

Átszámítási táblázat

Összesítse a javítás végén az egyes feladatokban elért pontszámokat! Ez az összeg lesz a feladatpont (legfeljebb 28 pont). A következő táblázat segítségével határozhatja meg, hogy az elért feladatpontok (bal oldali oszlop) mennyi vizsgapontot jelentenek (jobb oldali oszlop).

Feladatpont	Vizsgapont
28	30
27	29
26	28
25	27
24	26
23	25
22	24
21	23
20	21
19	20
18	19
17	18
16	17
15	16

Feladatpont	Vizsgapont
14	15
13	14
12	13
11	12
10	11
9	10
8	9
7	8
6	6
5	5
4	4
3	3
2	2
1	1
0	0

Források:

- <https://enorm-magazin.de/ein-leben-ohne-plastik>
- <https://www.spiesser.de/artikel/anzug-a8-und-viel-ahnung-so-chauffiert-man-heute>
- <https://www.morgenpost.de/web-wissen/web-technik/article214864627/Warum-Nutzer-von-Emojis-deutlich-sympathischer-wirken.html>
- <https://www.stern.de/neon/wilde-welt/gesellschaft/wie-der-traum-vom-perfekten-selfie-sonnenblumenbauern-zwang--ihr-feld-fuer-immer-zu-schliessen-8199764.html>

NYELVHELYESSÉG

A helyesírási hibával leírt szavak nem fogadhatók el.

Minden feladatban csak egy megoldás értékelhető. Variációk megadásakor nem jár pont, még akkor sem, ha közöttük van a jó megoldás.

1.

0.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
G	E	M	D	I	P	L	B	N

Kimarad: A, C, F, H, K, O

2.

0. *der*

9. *die*

10. *einem*

11. *einen*

12. *eines*

13. *das*

14. *die*

15. *der*

16. *die*

3.

0.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.
G	B	F	I	D	C	A	H

Kimarad: E

4.

0. *über*

24. *worden*

25. *sich*

26. *von*

27. *gehabt*

28. *den*

29. *umso*

30. *an*

31. *zu*

Átszámítási táblázat

Összesítse a javítás végén az egyes feladatokban elért pontszámokat! Ez az összeg lesz a feladatpont (legfeljebb 31 pont). A következő táblázat segítségével határozhatja meg, hogy az elért feladatpontok (bal oldali oszlop) mennyi vizsgapontot jelentenek (jobb oldali oszlop).

Feladatpont	Vizsgapont
31	30
30	29
29	28
28	27
27	26
26	25
25	24
24	23
23	22
22	21
21	20
20	19
19	18
18	17
17	16
16	15
15	15
14	14

Feladatpont	Vizsgapont
13	13
12	12
11	11
10	10
9	9
8	8
7	7
6	6
5	5
4	4
3	3
2	2
1	1
0	0

Források:

1. Lux Spezial, Mai 2017, S. 3
2. JÖ, Oktober 2017, S. 13
3. Topic, April 2018, 13. o.
4. <https://www.swr3.de/aktuell/nachrichten/Baeckerei-ersetzt-Trinkhalme-durch-Makkaroni/-/id=47428/did=4798712/11bxgcp/index.html>

HALLOTT SZÖVEG ÉRTÉSE

1.

	R	F
0.	X	
1.		X
2.	X	
3.		X
4.		X
5.	X	
6.	X	
7.		X
8.	X	

Figyelem! A feladatban itemenként csak egy megoldás értékelhető. Több megoldás megadásakor nem jár pont az itemre, még akkor sem, ha köztük van a jó megoldás. Amennyiben a vizsgázó a lehetséges válaszok mindegyikét bejelölte, nulla ponttal kell értékelni a feladatot.

2.

Megoldásként van, ahol több lehetőséget is megadunk. Ezeken kívül elfogadhatók azok a változatok is, amelyek tartalmilag megegyeznek ezekkel. A megoldásokban előforduló nyelvi vagy helyesírási hibákat figyelmen kívül kell hagyni, amennyiben a válasz érthető.

0. *Anfang des 20. Jahrhunderts*

9. Muskeln und Nerven (*Mindkettő kell.*)

10. Konservierungsmittel

11. ein besseres/stärkeres/verstärktes Aroma/ einen besseren Geschmack

12. (5-)6 Gramm

13. (verarbeiteten) Fertigprodukten / verarbeiteten Produkten

14. zur Verwirrtheit / zum Tod / zum Sterben

15. ohne Salz / salzlos

3.

Megoldásként van, ahol több lehetőséget is megadunk. Ezeken kívül elfogadhatók azok a változatok is, amelyek tartalmilag megegyeznek ezekkel. A megoldásokban előforduló nyelvi vagy helyesírási hibákat figyelmen kívül kell hagyni, amennyiben a válasz érthető.

A leírt helyes megoldásért akkor is megadható a pont, ha a vizsgázó a javítandó részt aláhúzással nem jelölte.

<i>Es gibt Arbeitsplätze, wo Schlafen <u>verboten</u> ist.</i>	<i>erlaubt / erwünscht (01)</i>
<i><u>Die größten Banken</u> haben schon Ruheräume eingerichtet.</i>	<i>Viele Unternehmen (02)</i>
Bei der Firma Google gibt es mit <u>Betten</u> ausgestattete „Mondräume“.	Couch-Garnituren / Couches (16)
Es ist falsch, dass man nach einem Mittagsschlaf abends <u>leichter</u> einschläft.	schwer(er) (17)
Am besten ist nach Psychologenmeinung ein <u>20-Minuten</u> -Mittagsschlaf.	einstündiger (18)
Bei der Forschung hat die Psychologin drei <u>Arbeitsplätze</u> beobachtet	Gruppen (19)
Die Angestellten, die keinen kurzen Schlaf hatten, zeigten <u>eine durchschnittliche</u> Leistung.	die schlechteste (20)
Am effektivsten ist ein Schläfchen <u>am späten Nachmittag</u> . VAGY: Am effektivsten ist ein Schläfchen am <u>späten</u> Nachmittag.	zwischen 13 und 16 Uhr (21) VAGY: frühen (21)

SZÖVEGEK

*A transzkripció megegyezik az elhangzó autentikus szöveggel,
megtartva az élő beszéd minden jellemzőjét.*

1.

Kampfkunst Kung Fu

Kampfsport! Das ist der Überbegriff für verschiedene Zweikampfsportarten wie Boxen, Ringen und Kung Fu. Kung Fu ist der Ursprung vieler asiatischer Kampfsportarten, es entstand vor etwa 1500 Jahren.

Damals suchten Mönche eines Shaolin-Klosters nach einer Möglichkeit, gesund zu bleiben, besonders um genügend Ausdauer für ihre langen Meditationen zu haben – viele schliefen dabei nämlich regelmäßig ein. So machten sie gymnastische Übungen und lernten Atemtechniken, um ihre Konzentration zu verbessern.

Da sich die Mönche auch gegen wilde Tiere verteidigen mussten, kamen bald verschiedene Kampfmethoden hinzu. Die Mönche beobachteten die Tiere und machten sich ihre unterschiedlichen Prinzipien zu eigen, die Schnelligkeit und Sprungkraft des Panthers oder den flinken Laufstil des Affen.

Im Kung Fu spielen fünf Elemente eine große Rolle: Holz, Feuer, Erde, Metall und Wasser. Diese Elemente werden im Kampf besonders gewürdigt. Ein Stock symbolisiert dabei das Holz, ein Speer das Feuer, die Faust die Erde, ein Säbel das Metall und ein Schwert das Wasser. Ein Stock muss dabei aber gar kein besonderer Stock sein. Auch ein Besenstiel eignet sich für einen Kampf. Wichtig ist nur, dass er der ungefähren Körperlänge des Kämpfenden entspricht.

Kung Fu bezieht sich aber nicht nur auf eine spezielle Kampfkunst. Der Name stammt von dem chinesischen „gongfu“ ab und das heißt wörtlich übersetzt „harte Arbeit“. Kung Fu bezieht sich demnach in erster Linie auf eine bestimmte Fertigkeit und auf die Zeit, Mühe und Kraft, die es kostet, sich diese anzueignen.

Ein Kung Fu-Schüler muss „bitter essen können“, sagen daher die Chinesen. Das Training ist nämlich sehr streng und anspruchsvoll. Von einem Kung Fu-Schüler wird Geduld erwartet, Ausdauer, ein starker Wille, Durchhaltevermögen, Selbstdisziplin und ein guter moralischer Charakter.

Inzwischen gibt es etwa 2000 verschiedene Kung Fu-Stile, die alle sehr unterschiedlich sind: Würfe, Körperdrehungen, Sprünge, Radschlagen, Überschläge und vieles mehr. Einzelne Stilrichtungen wurden weiterentwickelt, es entstanden Kampfsportarten wie Judo, Karate, Aikido oder Taekwondo. Taekwondo kommt aus Korea - Judo, Karate und Aikido aus Japan.

2.**Weißes Gold**

Salz. Der Trend geht zur salzlosen Ernährung. Das Gewürz versteckt sich in vielen Fertigprodukten und damit nehmen wir zu viel davon zu uns.

Salz ist Riesenthema. Seit Anfang des 20. Jahrhunderts konnte man Salz als Massenproduktion herstellen und seitdem ist der Konsum stetig gestiegen.

Salz ist ein unabdingbares, wichtiges Element, das wir nur über die Nahrung aufnehmen können. Wir brauchen es, um die Muskel- und Nerventätigkeit aufrechtzuerhalten, Salz ist mitverantwortlich für den Knochenbau und es regelt den Flüssigkeitshaushalt in unserem Körper.

Salz ist das älteste Konservierungsmittel in der Küche, denn Salz entzieht die Feuchtigkeit und beugt der Fäulnis- und der Schimmelbildung vor. Außerdem ist es ein Geschmacksverstärker und daher sollte man z. B. in jeden Kuchen auch eine Prise Salz geben. Das verstärkt die Aromen und man hat einen vollmundigeren und besseren Geschmack.

Wir essen tatsächlich viel zu viel Salz, am Tag ca. 9 bis 10 Gramm. Empfohlen werden allerdings nur 5 bis 6 Gramm. Dieses überschüssige Salz kommt aber nicht aus dem Salzstreuer, sondern vielmehr aus verarbeiteten Fertigprodukten. Viel Salz ist in Wurst enthalten, aber auch in Brot und Käse oder als Konservierungsmittel in Dosennahrung und in Saucen.

Ich kaufe stets unbehandeltes Salz, das weder jodiert noch fluoriert ist und das keine Folsäure oder Farbstoffe enthält. Gerade das Thema Jod im Salz ist sehr umstritten. Es gibt viele Wissenschaftler, die für jodhaltiges Salz plädieren. Ich bin davon jedoch nicht überzeugt, weil das ein Gießkannenprinzip ist und Leute mit einer Überfunktion der Schilddrüse - sie dürfen nicht zu viel Jod konsumieren - dann Schwierigkeiten haben, eine passende Ernährung zu finden.

Zu wenig Salzaufnahme ist aber auch ein Problem. Bei älteren Menschen kann es zu Verwirrtheit kommen und sie dahinsiechen lassen. Man kann sogar an Salzangel sterben. Deswegen ist der Trend zu salzloser Kost überhaupt nicht empfehlenswert, genauso wie man Salz nicht löffelweise zu sich nehmen sollte.

3.**„Power-Napping“, der kurze Zwischenschlaf am Arbeitsplatz**

In vielen amerikanischen Firmen ist der kurze Zwischenschlaf nicht nur erlaubt, sondern auch erwünscht.

Damit man nicht die Schlafgeräusche des Schreibtisch-Nachbarn ertragen muss, haben viele Unternehmen Ruheräume eingerichtet. Zum Beispiel beim Sportartikelhersteller Nike in Oregon. Der Konsumgüterhersteller Procter & Gamble stellt seinen Mitarbeitern Schlafkabinen zur Verfügung. Und beim Suchmaschinenriesen Google in Silicon Valley sind die „Moon Rooms“, die Mondräume mit Couch-Garnituren ausgestattet. Die Psychologin Sara Mednick von der kalifornischen Irvine Universität ist das Thema Power-Napping wissenschaftlich angegangen.

...Wir haben herausgefunden, dass ein Schlaf zu verschiedenen Tageszeiten unterschiedliche Auswirkungen haben kann. Manche ermöglichen Traumphasen, andere einen Tiefschlaf. Falsch ist zum Beispiel, dass ein Mittagsschlaf einen nachts nur schwer wieder einschlafen lässt oder dass Naps nur etwas für Faulenzer sind und man sich danach schlecht fühlt.

Am sinnvollsten ist laut Madnick der einstündige Mittagsschlaf, alles darüber hinaus macht eher wieder müde. Um sich fitter zu fühlen, reichen aber auch schon 20 Minuten aus. Danach ist man aufmerksamer, reagiert schneller und kann kreativer sein. Für ihre Forschungsarbeit hat Madnick drei Gruppen untersucht: eine, die gar keinen Mittagsschlaf macht, eine andere, die sich 20 Minuten aufs Ohr legen darf und eine dritte mit 60 Minuten Mittagsschlaf.

Die Gruppe ganz ohne Mittagsschlaf hat über den Tag die schlechteste Leistung geliefert. Ähnlich eine Gruppe, die sich am Vormittag erst nicht hinlegen durfte, am Nachmittag dann aber für 20 Minuten schlafen durfte. Ihre Leistungskurve ging danach sofort nach oben. Die Gruppe mit dem langen Schlaf hat die besten Resultate gezeigt.

Power-Naps sind nach Meinung der Wissenschaftlerin am effektivsten zwischen 13 und 16 Uhr. Wer seine Gehirnleistung verbessern will, sich zum Beispiel an Einzelheiten erinnern möchte, der ist mit einer Stunde gut beraten.

Átszámítási táblázat

Összesítse a javítás végén az egyes feladatokban elért pontszámokat! Ez az összeg lesz a feladatpont (legfeljebb 21 pont). A következő táblázat segítségével határozhatja meg, hogy az elért feladatpontok (bal oldali oszlop) mennyi vizsgapontot jelentenek (jobb oldali oszlop).

Feladatpont	Vizsgapont
21	30
20	29
19	27
18	26
17	24
16	23
15	21
14	20
13	19
12	17
11	16

Feladatpont	Vizsgapont
10	14
9	13
8	11
7	10
6	9
5	7
4	6
3	4
2	3
1	1
0	0

Források:

1. <http://avdlswr-a.akamaihd.net/kindernetz/thema/kung-fu-der-ursprung.6444m.mp3>
2. https://ondemand-mp3.dradio.de/file/dradio/2018/08/31/salz_drk_20180831_1250_185173ce.mp3
3. https://ondemand-mp3.dradio.de/file/dradio/2018/09/06/power_napping_schlafen_am_arbeitsplatz_drk_20180906_2256_0e4212ec.mp3

ÍRÁSKÉSZSÉG

Az írásfeladatok értékelése központilag kidolgozott analitikus skálák segítségével történik. Ez az értékelési eljárás meghatározott értékelési szempontokon, valamint az egyes szempontokhoz tartozó szintleírásokon alapul. Minden írásbeli munkát ezen szempontok segítségével kell értékelni oly módon, hogy a dolgozatot minden egyes értékelési szempontnál újra kell olvasni.

Ezen értékelési eljárás további sajátossága, hogy a szintleírások a nyelvi teljesítményt értékelő szempontoknál nem tartalmaznak hibaszámokra vonatkozó utalásokat, valamint nem osztályozzák előre az egyes hibatípusokat a hibák súlyossága alapján. Ennek oka az, hogy az egyes nyelvi hibák súlyosságát (értelemzavaró vagy nem értelemzavaró hiba) csak az adott szöveggörnyezet figyelembevételével lehet megállapítani.

A javítás alapelvei

1. A dolgozatot akkor is értékelni kell, ha a vizsgázó eltér a megadott szöveghossztól.
2. Fél pontok és jutalompontok nem adhatók.
3. A dolgozatban a hibákat mind a szövegben, mind a margón jelölni kell. A Javítási-értékelési útmutatóban megadott javítási jelrendszer használata kötelező.
4. Az ismétlődő nyelvhelyességi hibákat csak egyszer kell az értékelésnél figyelembe venni.
5. A helyesírási szabályok legutóbbi módosítása szerint esetenként kétféle alak is elfogadható: pl. *kennenlernen* (ajánlott írásmód) – *kennen lernen* (alternatív írásmód). Ld. Duden.
6. **Figyelem!** A „nullázási szabály” a két feladatban **különböző!** Amennyiben az első feladatban a Hangnem, az olvasóban keltett benyomás szempont kivételével bármelyik szempont alapján a dolgozat 0 pontos, akkor a többi értékelési szempont alapján is 0 pontot kell rá adni. A második feladatban bármelyik szempont alapján 0 pontos a dolgozat, akkor a többi értékelési szempont alapján is 0 pontot kell rá adni. A két feladat értékelése egymástól független. Tehát ha a dolgozatot a fenti szabály miatt lenullázza az egyik feladatban, akkor a másik feladat értékelése nem lesz automatikusan 0 pont!
7. **Figyelem!** Az Íráskészség feladatok értékelésénél

az 1. feladatban:

Amennyiben a létrehozott szöveg terjedelme **meghaladja a 225 szót**, a *Tartalom* szempontra adható pontszámból **1 pontot le kell vonni**.

A *Tartalom* szempont alapján adott pontszám **0 pont**, ha a szöveg **60 szónál rövidebb**.

a 2. feladatban:

Amennyiben a létrehozott szöveg terjedelme **meghaladja a 375 szót**, a *Tartalom* szempontnál az adható pontszámból **1 pontot le kell vonni**.

A *Tartalom* szempont alapján adott pontszám **0 pont**, ha a szöveg **100 szónál rövidebb**.

Első feladat

Összefoglaló táblázat az értékelési szempontokról:

Értékelési szempontok	Maximális pontszám
Tartalom	5 pont
Hangnem, az olvasóban keltett benyomás	2 pont
Szövegalkotás	3 pont
Szókincs, kifejezésmód	5 pont
Nyelvtan, helyesírás	5 pont
Összesen	20 pont
Felezett feladatpont	10 pont
Vizsgapont	10 pont

1. Mivel a két feladat aránya az értékelésben 1/3–2/3, az első feladatnak a pontszámát felezni kell, azaz 10 vizsgapont szerezhető. Amennyiben a pontszám felezése után kapott összeg fél pontra végződik, felfele kell kerekíteni. Ebben a vizsgarészben tehát nincsen külön átszámítási táblázat.
2. Amennyiben a dolgozat a *Tartalom*, *Szövegalkotás*, *Szókincs*, *kifejezésmód* vagy a *Nyelvtan*, *helyesírás* értékelési szempont alapján 0 pontos, akkor a többi szempont alapján is 0 pont. Figyelem! Ha a dolgozat a Hangnem, az olvasóban keltett benyomás szempont alapján 0 pontos, akkor értékelni kell a többi értékelési szempont alapján.
3. **Figyelem!**
Amennyiben a létrehozott szöveg terjedelme **meghaladja a 225 szót**, a *Tartalom* szempontra adható pontszámából **1 pontot le kell vonni**. A *Tartalom* szempont alapján adott pontszám **0 pont**, ha a szöveg **60 szónál rövidebb**.

Az értékelési szempontok részletes kifejtése***Tartalom***

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó

- hány irányító szempontra tért ki, és megfelelően tárgyalta-e azokat,
- hogyan valósította meg a kommunikációs cél(ok)at.

Egy adott irányító szempont tárgyalása akkor tekinthető megfelelőnek, ha a vizsgázó kitér a megadott szempontra, mondatai minden lényeges információt tartalmaznak, illetve minden lényeges információra rákérdeznek és ismétlésektől mentesek. Amennyiben egy irányító szemponthoz több alpont tartozik, a szempont kifejtése akkor tekinthető megfelelőnek, ha a vizsgázó az összes alpontot tárgyalja. (A kifejtendő alpontok a szempont mellett zárójelben is szerepelhetnek. A szempontok mellett zárójelben, z. B.-lel közölt, segítségnek szánt ötletek nem számítanak kötelezően kifejtendő alpontnak.) Ha a vizsgázó egy irányító szempontra kitér, de mondatai nem tartalmaznak minden lényeges információt, illetve nem kérdeznek rá minden lényeges információra, az adott irányító szempont tárgyalása csak részben megfelelő. Az adott

irányító szempont tárgyalása abban az esetben is csak részben megfelelő, ha a vizsgázó anyanyelvi olvasó számára értelmezhetetlen információt ad meg (pl. az életkor helyett a vizsgázó azt adja meg, hogy negyedikes).

Érdeklődő típusú levél esetén előfordul, hogy a vizsgázónak bizonyos információkra kell rákérdeznie. Ebben az esetben megfelelő lehet az adott szempont kifejtése akkor is, ha a vizsgázó csak egy mondatban fogalmazza meg a kérdést.

Ha egy irányító szempont tárgyalása nyelvi okokból nem érthető, azt a *Tartalom* szempontnál úgy kell értékelni, mintha a vizsgázó nem tért volna ki rá, azaz az adott irányító szempont kifejtése nem megfelelő. Ezt a hibát figyelembe kell venni a nyelvi teljesítmény értékelésekor is, azaz a hiba jellegétől függően a *Szókincs*, *kifejezésmód* vagy a *Nyelvtan*, *helyesírás* szempontoknál.

Új, azaz nem megadott szempontok értékelésére nincs lehetőség.

Hangnem, az olvasóban keltett benyomás

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó által létrehozott szöveg

- hangneme és stílusa megfelel-e a címzethez való viszonynak, a közlési szándéknak és a szövegfajtának,
- az olvasóban a szerző szándékának megfelelő benyomást kelti-e.

A vizsgázó által létrehozott szöveg **hangneme, stílusa** megfelelő, ha a szövegfajta (levél, e-mail, személyes üzenet) jellemzőinek figyelembevételével a szerző a címzethez való feltételezett viszonyának és a közlési szándékának megfelelően fogalmaz. 0 pont jár akkor, ha a vizsgázó nem veszi figyelembe a fentiek szerinti kommunikáció alapszabályait, pl. formális szövegben tegező mondatokat ír, vagy fordítva: barátinak címzett szövegben a formális magázás szabályait követi.

Itt kell értékelni az adott szövegfajta (levél, e-mail) **formai jegyeinek** megfelelőségét is. Amennyiben a vizsgázó által a megadott szövegkezdethez (megszólítás) illő elköszönés és aláírás egyaránt hiányzik, erre a szempontra 0 pont jár. Amennyiben az elköszönés és az aláírás külön-külön helyes ugyan, de egyik sem illik a megadott megszólításhoz, akkor szintén 0 pontot kell adni. E szempont értékelésénél csak a nyelvtani és helyesírási hibát sem tartalmazó formai jegyek számítanak helyesnek.

Nem felel meg a dolgozat az olvasóban keltett benyomás szempontjából, ha a szövegből a szövegfajtának, -típusnak megfelelő elvárt közlési szándék nem derül ki. Amennyiben pl. a vizsgázó egy információkérő levélben (e-mailben, üzenetben) csak információkat közöl, de nem érdeklődik, erre a szempontra 0 pontot kell adni.

Emlékeztetőül néhány példa a helyes megszólításhoz illő elköszönésre:

Helyes megszólítás	Helyes elköszönés
Sehr geehrte Damen und Herren, /!	Mit freundlichen Grüßen
Sehr geehrter Herr ... ,/!	Mit freundlichem Gruß
Sehr geehrte Frau ... ,/!	Freundliche Grüße
Lieber/Liebe....,/!	Mit (den) besten Grüßen
Liebe Freunde ,/!	Mit herzlichen Grüßen
Hallo ,/!	Herzliche / Liebe / Viele Grüße
Hallo Peter / Leute / Freunde ,/!	Herzlich(st)
	Tschüs / Ciao / Bis bald / Servus

Az aláírás akkor helyes, ha az elköszönés alatti sorban van.

Néhány példa a helyes aláírásra:

Péter Szabó / Szabó Péter

Péter / Klasse 10 D

Szövegalkotás

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- logikus-e a szöveg gondolatmenete, azaz az irányító szempontok valamint az ezekhez kapcsolódó gondolatok elrendezése,
- megfelelő-e a gondolati tagolás, azaz van-e bevezetés, tárgyalás és befejezés,
- hogyan használja a vizsgázó a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit,
- megfelelő-e a formai tagolás.

A szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemei

A szöveget a mondatok halmazától a kohézió különbözteti meg, amit a szöveget alkotó elemek jelentésének szerves összefüggése és a szerkezeti összekapcsoltság biztosít. A szöveg egységét biztosító jelentés szintű kapcsolatteremtés leggyakoribb eszközei a következők:

- teljesen vagy részben ismétlődő szavak, szószerkezetek,
- szinonimák,
- a szavak és szószerkezetek jelentése között lehetséges néhány viszony (ellentét, ok-okozati viszony stb.),
- a mondatok logikai-tartalmi elrendezése (ok-okozat, általános-konkrét stb.).

A mondatok kapcsolódását biztosító nyelvtani, szerkezeti kapcsolóelemek:

- az önálló mondatok közötti kötőszók,
- rámutató szók (különbféle névmások, határozószók),
- egyéb nyelvtani viszonyító elemek (igeragozás, középfok stb.).

A Szövegalkotás szempontnál a Tartalom szemponttól függetlenül kell eljárni, és csak a tárgyalt szempontok alapján lehet megítélni a dolgozat felépítését és gondolatmenetét.

Szókincs és kifejezésmód

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- megfelel-e a vizsgázó által használt szókincs a témának, a szituációnak, a szerepnek és a közlési szándéknak,
- megfelel-e a szóhasználat az emelt szintű érettségi vizsga követelményeinek (mennyire változatos).

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést. Értelemzavaró hibának az számít, ha a mondat/szövegrész tartalma csak újraolvasás után érthető, azaz anyanyelvi olvasó csak nehezen vagy egyáltalán nem értené meg a mondanivalót.

A nyelvi hibákat az értékelés során csak egyszer szabad figyelembe venni, azaz a hiba jellegétől függően vagy a *Szókincs, kifejezésmód* vagy a *Nyelvtan, helyesírás* szempontnál. Amennyiben például a vizsgázó egy szót nem megfelelően használ (pl. a „bringen“ ige helyett a „holen“ igét), ezt a hibát csak a *Szókincs, kifejezésmód* szempontnál lehet értékelni. Ha a vizsgázó egy elöljárószót helytelen vonzattal használ (pl. „um+Dativ“), ezt a hibát csak a *Nyelvtan, helyesírás* szempontnál lehet értékelni.

Azoknál az értelemzavaró hibáknál, amelyek következtében egy-egy mondatrész vagy mondat mondanivalója válik érthetlenné, és amelyeknél a hiba komplexitása miatt nem lehet eldönteni, hogy lexikai vagy nyelvtani hibáról van-e szó, az egyszeri értékelés elve nem érvényes. Az ilyen típusú hibákat tehát mindkét szempontnál értékelni kell.

E szempont értékelésénél a megszólítás és az elköszönés hibáit is figyelembe kell venni.

Nyelvtan, helyesírás

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- megfelel-e a vizsgázó által létrehozott szöveg a mondattan, az alaktan és a helyesírás normáinak,
- megfelel-e a nyelvhasználat az emelt szintű érettségi vizsga követelményeinek (mennyire változatosak a nyelvtani struktúrák és a mondatszerkesztés).

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést. A további részletes útmutatást lásd a *Szókincs, kifejezőmód* szempontnál.

Értékelési skála (1. feladat)*Tartalom*

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó három irányító szempontot dolgozott ki megfelelően. A vizsgázó a kommunikációs célokat megfelelően valósította meg.	A vizsgázó két irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, a harmadikat pedig csak részben vagy egyáltalán nem. A vizsgázó a kommunikációs célokat többnyire megfelelően valósította meg.	A vizsgázó csak egy irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, a többit pedig csak részben vagy egyáltalán nem. vagy: A vizsgázó mindhárom irányító szempontot csak részben tárgyalta. A vizsgázó a kommunikációs célokat részben valósította meg.	A vizsgázó legfeljebb csak egy vagy két irányító szempontot tárgyalt részben. Alapvető kommunikációs célját nem éri el. vagy: A vizsgázó más témáról írt. vagy: A létrehozott szöveg nagyon rövid (60 szó alatt).

Hangnem, az olvasóban keltett benyomás

2 pont	1 pont	0 pont
A szöveg a szövegfajtának és a szerző és az olvasó közötti kapcsolatnak megfelelő hangnemben íródott. Az olvasóban a szerző szándékának megfelelő benyomást kelt. Szükség szerint van helyes elköszönés és aláírás.	A szöveg hangneme néhol következetlenséget mutat. Az olvasóban nem mindig a szerző szándékának megfelelő benyomást kelti. Szükség szerint van helyes aláírás, az elköszönés nem helyes vagy hiányzik.	A szöveg hangneme nem megfelelő. Az olvasóban nem a szerző szándékának megfelelő benyomást kelti. A szükséges formai jegyek (elköszönés és aláírás) nem helyesek vagy hiányoznak.

Szövegalkotás

3 pont	2 pont	1 pont	0 pont
A szöveg felépítése, az irányító szempontok elrendezése logikus. A gondolati tagolás megfelelő: van bevezetés, tárgyalás és befejezés. A vizsgázó megfelelően használja a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit: létrejön a szövegkohézió. A formai tagolás megfelelő.	A szöveg felépítése, az irányító szempontok elrendezése nagyrészt logikus. A vizsgázó törekszik a gondolati tagolásra: van bevezetés vagy befejezés. A vizsgázó nagyrészt megfelelően használja a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit. A mondatok nagyrészt szervesen kapcsolódnak egymáshoz.	A mondanivaló nem mindenütt logikus elrendezésű. A vizsgázó nem törekszik a gondolati tagolásra: hiányzik a bevezetés és a befejezés. Az írásmű még szövegnek tekinthető, bár a mondatok több helyen nem kapcsolódnak egymáshoz.	Nem jött létre szöveg. A mondanivaló nem logikus elrendezésű, a gondolatok esetlegesen követik egymást. Az írásmű tagolatlan és áttekinthetetlen, túlnyomórészt izolált mondatok halmazából áll.

Szókincs, kifejezésmód

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A szöveget a témának és a közlési szándéknak megfelelő változatos szókincs jellemzi. Az előforduló kisebb lexikai pontatlanságok nem nehezítik a megértést.	A szöveget nagyrészt a témának és a közlési szándéknak megfelelő szókincs jellemzi. A vizsgázó törekszik a változatos szóhasználatra. A szóhasználat néhány helyen nem megfelelő, ez azonban alig nehezíti a megértést.	A szöveg szókincse egyszerű. Sok a szóismétlés. A szóhasználat többször nem megfelelő. A hibák néhány helyen nehezítik a megértést.	A szövegben felhasznált szókincs szegényes. A nem megfelelő szóhasználat több helyen jelentősen nehezíti és/vagy akadályozza a megértést.

Nyelvtan, helyesírás

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó változatos nyelvtani struktúrákat használ, valamint mondat szerkesztése is változatos. A szöveg hibátlan vagy csak kevés, a szöveg megértését nem nehezítő nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hiba található benne.	A vizsgázó törekszik a változatos nyelvtani struktúrák használatára és a változatos mondat szerkesztésre. A szövegben több, a szöveg megértését nem nehezítő nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hiba és/vagy néhány, a szöveg megértését nehezítő hiba található.	A vizsgázó egyszerű nyelvtani struktúrákat használ és/vagy mondat szerkesztése nem kellően változatos. Rendszeres hibákat ejt. A szövegben sok hiba van, a hibák többször nehezítik a megértést.	A szöveget a szintnek nem megfelelő, túlságosan egyszerű nyelvtani struktúrák és igénytelen mondat szerkesztés jellemzi. A szövegben sok, a szöveg megértését jelentősen nehezítő és/vagy akadályozó hiba található.

Második feladat

Összefoglaló táblázat az értékelési szempontokról:

Értékelési szempontok	Maximális pontszám
Tartalom	5 pont
Szövegalkotás	5 pont
Szókincs, kifejezésmód	5 pont
Nyelvtan, helyesírás	5 pont
Összesen	20 pont
Vizsgapont	20 pont

Amennyiben a dolgozat bármelyik értékelési szempont alapján 0 pontos, akkor a többi értékelési szempont pontszáma is 0 pont.

Figyelem!

Amennyiben a létrehozott szöveg terjedelme meghaladja a 375 szót, a *Tartalom* szempontnál az adható pontszámból 1 pontot le kell vonni.

A *Tartalom* szempont alapján adott pontszám 0 pont, ha a szöveg 100 szónál rövidebb.

Az értékelési szempontok részletes kifejtése

Tartalom

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó

- hány irányító szempontra tért ki és milyen mélységben tárgyalta azokat,
- megfelelően kifejtette és indokolta-e véleményét.

A témakifejtés során a vizsgázónak a megadott témát tágabb kontextusba kell helyeznie, továbbá ki kell fejtenie, és érvekkel alá kell támasztania véleményét (valamelyik irányító szempont kapcsán). A vizsgázónak mind a négy irányító szempontra ki kell térnie dolgozatában. Egy irányító szempont tárgyalása akkor tekinthető megfelelően részletesnek, ha a vizsgázó legalább két gondolatot fogalmaz meg hozzá. **Amennyiben a vizsgázó egy irányító szempontot csak személyes vonatkozásban tárgyal, az irányító szempont kifejtése csak részben megfelelő. Amennyiben a vizsgázó szó szerint átvesz egy vagy több mondatot a gondolati segítséget nyújtó segédanyagból, a lemásolt rész nem vehető figyelembe az adott irányító szempont értékelésekor.** Egy szinten belül (4–3 vagy 2–1) az irányító szempontok kifejtésének részletessége értékelhető.

Ha egy irányító szempont tárgyalása nyelvi okokból nem érhető, azt a *Tartalom* szempontnál úgy kell értékelni, mintha a vizsgázó nem tért volna ki rá, azaz az irányító szempont kifejtése nem megfelelő. Ezt a hibát figyelembe kell venni a nyelvi teljesítmény értékelésekor is, azaz a hiba jellegétől függően a *Szókincs, kifejezésmód* vagy a *Nyelvtan, helyesírás* szempontoknál.

Szövegalkotás

Az emelt szint első feladatánál található részletes útmutatás érvényes ennél a feladatnál is. Azonban a

4–3 és a 2–1 pontos sávoknál a formailag nem megfelelően tagolt szövegeket az alacsonyabb pontszámmal kell értékelni. Ez nem jelenti azonban azt, hogy a formailag tagolt, de kevésbé logikus felépítésű szövegek nem értékelhetők az alacsonyabb pontszámmal.

Szókincs és kifejezésmód

A részletes útmutatást lásd az első feladatnál.

Nyelvtan, helyesírás

A részletes útmutatást lásd az első feladatnál.

Értékelési skála (2. feladat)*Tartalom*

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
<p>A vizsgázó négy irányító szempont kifejtésével részletesen és megfelelő mélységben dolgozta ki a témát.</p> <p>Minden irányító szemponthoz két gondolatot fogalmazott meg.</p> <p>Részletesen kifejtette, és érvekkel megfelelően alátámasztotta véleményét.</p>	<p>A vizsgázó három irányító szempontot megfelelő mélységben dolgozott ki, azaz két gondolatot írt hozzájuk. A negyedik szempontot csak részben, vagy egyáltalán nem tárgyalta.</p> <p>A vizsgázó törekedett arra, hogy részletesen kifejtse, és érvekkel alátámassza véleményét.</p>	<p>A vizsgázó két irányító szempontot dolgozott ki részletesen (két-két gondolatot fogalmazott meg) vagy négy, illetve három irányító szempontot tárgyalt részben (egy gondolatot írt hozzájuk).</p> <p>A vizsgázó nem fejtette ki részletesen véleményét, alig értelt.</p>	<p>A vizsgázó csak egy irányító szempontot dolgozott ki részletesen (két gondolatot fogalmazott meg hozzá), vagy csak két irányító szempontot tárgyalt részben (egy-egy gondolatot fogalmazott meg).</p> <p>A vizsgázó nem fejtette ki megfelelően véleményét.</p> <p>A létrehozott szöveg nagyon rövid (100 szó alatt).</p>

Szövegalkotás

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
<p>A szöveg felépítése, az irányító szempontok és az ezekhez kapcsolódó gondolatok elrendezése logikus.</p> <p>A gondolati tagolás megfelelő.</p> <p>A vizsgázó megfelelően használja a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit: létrejön a szövegkohézió.</p> <p>A szöveg formai tagolása megfelelő.</p>	<p>A szöveg felépítése, az irányító szempontok és az ezekhez kapcsolódó gondolatok elrendezése nagyrészt logikus.</p> <p>A vizsgázó törekszik a gondolati tagolásra.</p> <p>A vizsgázó nagyrészt megfelelően használja a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit. A mondatok nagyrészt szervesen kapcsolódnak egymáshoz.</p> <p>Amennyiben a szöveg formailag nem megfelelően tagolt, az alacsonyabb pontszámot kell adni.</p>	<p>A mondanivaló nem mindenütt logikus elrendezésű. Sok a gondolati ismétlés.</p> <p>A vizsgázó nem törekszik a gondolati tagolásra.</p> <p>Az írásmű még szövegnek tekinthető, bár a mondatok több helyen nem kapcsolódnak egymáshoz.</p> <p>Amennyiben a szöveg formailag nem megfelelően tagolt, az alacsonyabb pontszámot kell adni.</p>	<p>Nem jött létre szöveg.</p> <p>A mondanivaló nem logikus elrendezésű, a gondolatok esetlegesen követik egymást. Az írásmű tagolatlan és áttekinthetetlen, túlnyomórészt izolált mondatok halmazából áll.</p>

Szókincs, kifejezés mód

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
<p>A szöveget a témának és a közlési szándéknak megfelelő változatos szókincs jellemzi. Az előforduló kisebb lexikai pontatlanságok nem nehezítik a megértést.</p>	<p>A szöveget nagyrészt a témának és a közlési szándéknak megfelelő szókincs jellemzi. A vizsgázó törekszik a változatos szóhasználatra.</p> <p>A szóhasználat néhány helyen nem megfelelő, ez azonban alig nehezíti a megértést.</p>	<p>A szöveg szókincse egyszerű. Sok a szóismétlés.</p> <p>A szóhasználat többször nem megfelelő. A hibák néhány helyen nehezítik a megértést.</p>	<p>A szövegben felhasznált szókincs szegényes.</p> <p>A nem megfelelő szóhasználat több helyen jelentősen nehezíti és/vagy akadályozza a megértést.</p>

Nyelvtan, helyesírás

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
<p>A vizsgázó változatos nyelvtani struktúrákat használ, valamint mondat szerkesztése is változatos.</p> <p>A szöveg hibátlan vagy csak kevés, a szöveg megértését nem nehezítő nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hiba található benne.</p>	<p>A vizsgázó törekszik a változatos nyelvtani struktúrák használatára és a változatos mondat szerkesztésre.</p> <p>A szövegben több, a szöveg megértését nem nehezítő nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hiba és/vagy néhány, a szöveg megértését nehezítő hiba található.</p>	<p>A vizsgázó egyszerű nyelvtani struktúrákat használ és/vagy mondat szerkesztése nem teljesen változatos.</p> <p>Rendszerszerű hibákat ejt.</p> <p>A szövegben sok hiba van, és/vagy a hibák többször nehezítik a megértést.</p>	<p>A szöveget a szintnek nem megfelelő, túlságosan egyszerű nyelvtani struktúrák és igénytelen mondat szerkesztés jellemzi.</p> <p>A szövegben sok, a szöveg megértését jelentősen nehezítő és/vagy akadályozó hiba található.</p>

Javítási jelrendszer

Áttekinthetőbb a javítási jelrendszer, ha az egyes szempontokhoz tartozó jeleket egy-egy oszlopban egymás alá írjuk.

Tartalom

A tartalmi szempontok teljesítését a lap jobb oldalán található sávban jelöljük a szempont sorszámának megadásával:

- ④ (bekarikázott szám) = teljesített tartalmi szempont,
- √3 (hiányjel + szám) = nem tárgyalt vagy nyelvi okból nem érthető tartalmi szempont,
- 2– (szám + mínuszjel) = érintett, de nem megfelelően kifejtett tartalmi szempont.

Amennyiben a vizsgázó egy irányító szempontot a szövegben több helyen tárgyal, a szempont teljesítését az utolsó említés helyénél kell jelölni.

Hangnem, az olvasóban keltett benyomás

Csak a szükséges formai jegyeket kell a lap jobb oldalán található sávban jelölni a következő betűkkel:

Köszönés = K

Aláírás = A

A teljesítés minőségét mutató jelek:

- Ⓚ (bekarikázott betű) = az adott formai jegy teljesítése helyes,
- √ K (hiányjel + betű) = hiányzik vagy nem elfogadható az adott formai jegy.

Szövegalkotás

A Tartalom szempontnál használt számozás segít e szempont megítélésénél is.

Szókincs, kifejezésmód

A hibákat a lap jobb oldalán található sávban kell jelölni a következő betűkkel:

L = lexikai hiba,

ÉL = értelemzavaró lexikai hiba,

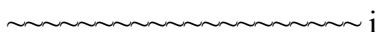
É = értelemzavaró hiba, amely következtében egy-egy mondatrész vagy mondat mondanivalója válik érthetlenné, és amelynél a hiba komplexitása miatt nem lehet eldönteni, hogy lexikai vagy nyelvtani hibáról van-e szó.

A szövegben használt jelek:

aláhúzás hullámvonallal = lexikai hiba,

aláhúzás hullámvonallal + i = ismétlődő lexikai hiba.

Az ismétlődő hibákat nem kell a javító sávban jelölni.

Nyelvtan, helyesírás

A hibákat a lap jobb oldalán található sávban kell jelölni a következő betűkkel:

G = nyelvtani (grammatikai) hiba,

ÉG = értelemzavaró nyelvtani hiba,

É = értelemzavaró hiba, amely következtében egy-egy mondatrész vagy mondat mondanivalója válik érthetlenné, és amelynél a hiba komplexitása miatt nem lehet eldönteni, hogy lexikai vagy nyelvtani hibáról van-e szó,

H = helyesírási hiba.

A szövegben használt jelek:

aláhúzás = nyelvtani vagy helyesírási hiba,

√ (hiányjel) = hiányzik egy szó,

nyíl = szórendi hiba,

aláhúzás + i = ismétlődő hiba.

Az ismétlődő hibákat nem kell a javító sávban jelölni.